O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Миллий тикланиш — миллат келажаги

MILLIY TIKLANISH

2006-yil, 24-may, chorshanba, 21 (351)-son.

Gazeta 1995-yil, 10-iyundan chiqa boshlagan

Haftalik gazeta

O'zbekiston "Milliy tiklanish" demokratik partiyasining ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy gazetasi

МУСТАҚИЛЛИК ИНШООТЛАРИ

Истиқлол ҳар соҳада кенг имкониятлар эшигини очди. Бугун юртимизда қад ростлаган, ростлаётган иншоотлар, қурилаётган кенг, равон, мустаҳкам йўллар Ватанимизнинг кўркини оширади. Порлоқ келажакка умид ва ишонч туйғуларини мустаҳкамлайди. Ўтган даврда кўпгина эзгу ишлар амалга оширилди. Бу бунёдкорлик ишлари ҳар бир юртдошимизнинг қалбида фахр, ифтихор туйғуларини уйғотиши шубҳасиз.

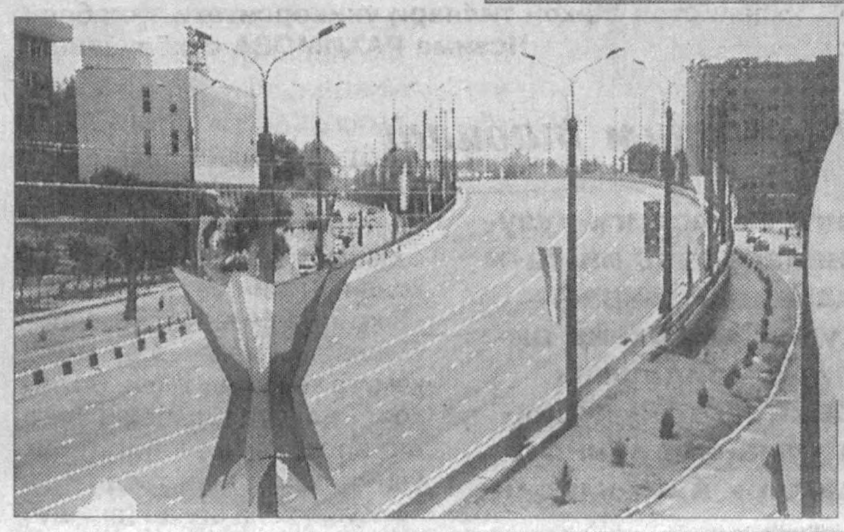

Мустақилликнинг 15 йиллиги олдидан

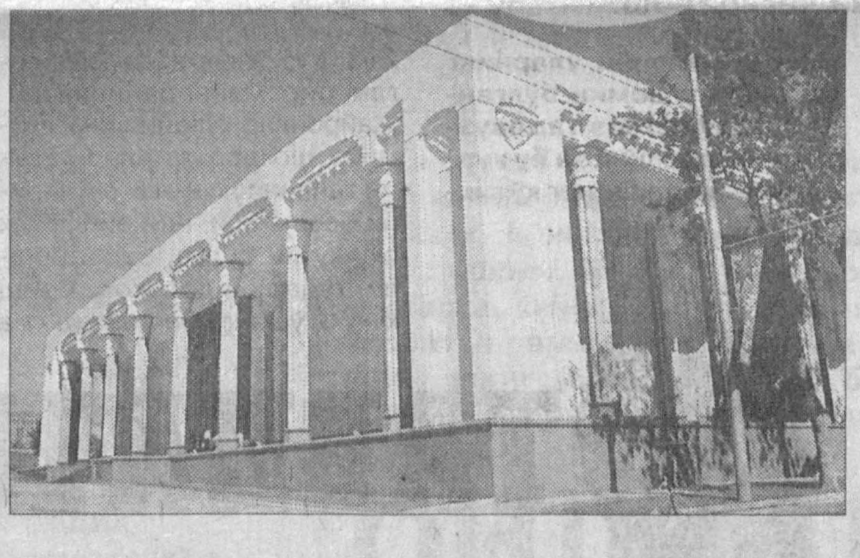

ФАОЛЛАР ТАШАББУСИ

ЎзМТДП Қашқадарё вилояти Ғузор туман кенгаши ташаббуси билан Ғузор қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежида «Аёл — меҳр кўзгуси» мавзуида давра суҳбати ўтказилди.

* * *

ЎзМТДПнинг Бухоро шаҳар кенгаши ташаббускорлигида «Пиридастгир» маҳалласида «Шу азиз Ватан барчамизники» мавзуида маҳалла фаоллари билан учрашув ўтказилди.

* * *

ЎзМТДП Марказий кенгаши томонидан Наманган, Фарғона, Андижон вилоятлари кенгашларида Президентимизнинг «Аҳоли ўртасида олиб борилаётган маънавий-маърифий ва тарғибот-ташвиқот ишларининг таъсирчанлигини ва самарасини оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг бажарилиши ўрганилди ва партия Марказий кенгашининг сайёр йиғилиши ўтказилди.

* * *

ЎзМТДПнинг Бухоро вилоят кенгашлари аъзоларидан гуруҳлар ташкил этилиб, Бухоро, Жондор ва Вобкент туманларида ҳам мазкур қарорнинг бажарилиши ўрганилди. Шу кунлари бу туманлардаги барча касб-ҳунар коллежлари талабалари билан партия фаолари учрашувлари ўтказилди.

* * *

ЎзМТДП Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши кенгаши ташаббуси билан Қорақалпоғистон Республикаси телевидениесида «Сиёсий партиялар — демократиялаштириш асоси» мавзуида кўрсатув тайёрланди ва эфирга узатилди.

* * *

ЎзМТДП Хоразм вилояти Қўшкўпир туман кенгаши ташаббуси билан тумандаги 27-мактабда Маъмун академиясининг 1000 йиллиги муносабати билан тадбир уюштирилди.

* * *

ЎзМТДП Жиззах вилояти Ғаллаорол туман кенгашида «Ҳотамтойлар эл ардоғида» номли тадбир ўтказилди.

* * *

Партиянинг Наманган вилояти Янгикўрғон туман кенгаши ташаббускорлигида туман Маданият саройида «Тил билганга кенг дунё» мавзуида мактаб ўқувчилари билан партия фаоллари учрашуви ўтказилди.

* * *

ЎзМТДПнинг Хоразм вилоят кенгаши ташаббуси билан партия фаоллари иштирокида «Тинчлик — олий неъмат» мавзуида тадбир ўтказилди. Тадбирда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Раъно Зарипова ва «Муштум» журнали бош муҳаррири Ашурали Жўраевлар иштирок этишди.

* * *

ЎзМТДПнинг Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл туман кенгашида 15 май душанба куни «Шу азиз Ватан барчамизники» мавзуида давра суҳбати бўлиб ўтди.

ЎзМТДП Марказий кенгаши матбуот хизмати

ЮРТДОШЛАРДА ХАЙРИХОҲЛИК УЙҒОТИБ

Маълумки, ҳуқуқий демократик давлат қуриш ва фуқаролик жамиятини шакллантиришда сиёсий партияларнинг ўрни катта аҳамиятга эга. Мустақиллик йилларида ҳукуматимиз томонидан сиёсий партияларнинг эркин фаолият кўрсатиши учун барча шарт-шароит ва ҳуқуқий асослар яратилди. Айниқса, мамлакатимиздаги мавжуд сиёсий партияларнинг маблағ билан таъминланиши ҳукуматимиз томонидан уларнинг оёққа туриши йўлида қилинган энг муҳим амалий иш бўлди.

Ўз электоратига эга бўлиш, партия шаъни, юрт равнақи учун курашадиган жонкуяр аъзоларни бирлаштириш, юртдошларимиз онгига ватанпарварлик, юртга муҳаббат каби эзгу туйғуларга асосланган ғояларни сингдириш сингари ишларни амалга ошириш сиёсий партияларнинг асосий вазифаларидандир. Қачонки, фуқароларимиз юрт истиқболи учун масъулият сезиб, керакли пайтда жамият равнақига хизмат қилувчи фикрларини айтса, онгли равишда дунёқарашига мос сиёсий партияга аъзо бўлса, ўз маслагини ифодалаган партия манфаати учун курашса, мавжуд муаммоларни давлат ёки ҳукумат идоралари эмас, балки фуқаролар кўтариб чиқсагина биз ҳақиқий фуқаролик жамияти сари равон йўлга туша оламиз. Бу эса узоқ давом этадиган ва жуда кўп тарғибот-ташвиқот, маънавий-маърифий ишларни талаб қиладиган жараёндир.

Сафдошлар

Шу маънода, Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Жиззах вилояти кенгаши ҳам ўзининг тадбирлар режаси асосида вилоятнинг барча туманларида юртдошларимизда Ватанга муҳаббат, юртга содиқлик туйғуларини шакллантириш мақсадида турли мавзуларда маънавий-маърифий тадбирлар, кўрик-танловлар уюштирмоқда. Шунингдек, вилоят кенгаши ташаббуси билан барча туманларда ҳар ойда бир марта партия ўқуви, семинар-тренинглар ўтказиш йўлга қўйилган. Туман кенгашлари раислари, партиямиздан сайланган депутатлар, партия фаоллари иштирокида ўтказиб келинаётган бу семинар-тренингларда халқимизнинг сиёсий ўқишларга чанқоқлиги, уларда жамият истиқболи ва равнақига нисбатан дахлдорлик туйғуси кучлилиги, ижтимоий-сиёсий жараёнларга бефарқ эмаслиги аён бўлмоқда. Бундай учрашув ва жонли мулоқотлар аҳоли сиёсий онгини ошириш, уларнинг фуқаролик жамияти қуришда фаол иштирокчига айланишларида муҳим аҳамият касб этмоқда.

Шу билан бирга, ЎзМТДП Жиззах вилоят кенгаши режаси асосида жойларда халқ билан партиямиздан сайланган депутатлар ўртасида ташкил этилаётган учрашув ва мулоқотларда аҳолини ўйлантираётган муаммолар эшитилиб, зарур бўлганда халқ вакиллари ўз ваколатлари доирасида керакли жойларга мурожаат қилиб, муаммолар ечимини топиш ишлари йўлга қўйилган. Хусусан, Жиззах туманидаги Ёйилма маҳалласи, Арнасой туманидаги Ғолиблар қўрғонидаги бир қатор муаммоларнинг ҳал қилиниши шундай учрашувлар натижасидир. Бу жойлардаги муаммолар депутатларимизнинг ташаббуси, ғайрати билан ҳомийларни жалб қилиш, мутасадди идораларнинг эътиборини тортиш натижасида ўз ечимини топди. Бундай тадбирлар ва саъй-ҳаракатлар ўз самарасини бериши ва юртдошларимизнинг «Миллий тикланиш»га хайрихоҳлигини ошириши шубҳасиздир.

Фуркат ТОШБОЕВ,
ЎзМТДП Жиззах вилояти кенгаши раиси ўринбосари

ОЛМОНИЯДА «САМАРҚАНД ЭРТАКЛАРИ»

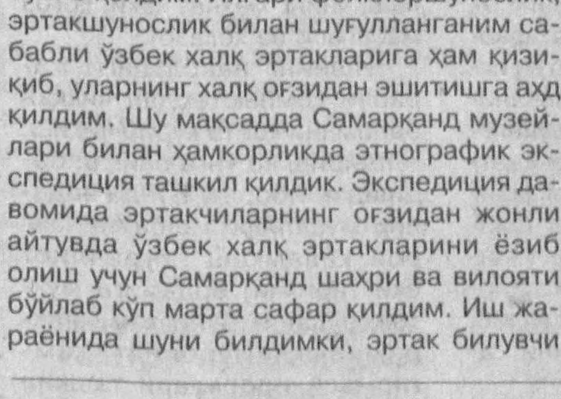

Германиядаги Олмон-Ўзбек илмий жамиятининг раиси муовини, Самарқанд шаҳар фахрий фуқароси ва Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университетининг фахрий доктори Келлер хоним 5 май куни ўзи ташкил қилган "Ўзбекистонда аёллар маданияти. Оврупалик аёл Марказий Осиёда қадимий анъаналар изидан" номли фотокўргазмасини Самарқанд шаҳридаги Тарих ва санъат музейига топширди. Биз Келлер хонимга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

— Муҳтарама Келлер хоним, сизни ўзбек аёллари ҳаётига бу даражада қизиқишингизнинг боиси нимада?

— Бу саволни менга кўп беришади ва бу табиий. 1997 йил мен Самарқанд шаҳрида ўтказилган халқаро анжуманда қатнашиш учун юртингизга биринчи бор келган кунимданоқ, бу мамлакатга мафтун бўлиб қолдим. Илгари фолклоршунослик, эртакшунослик билан шуғулланганим сабабли ўзбек халқ эртакларига ҳам қизиқиб, уларнинг халқ оғзидан эшитишга аҳд қилдим. Шу мақсадда Самарқанд музейлари билан ҳамкорликда этнографик экспедиция ташкил қилдик. Экспедиция давомида эртакчиларнинг оғзидан жонли айтувда ўзбек халқ эртакларини ёзиб олиш учун Самарқанд шаҳри ва вилояти бўйлаб кўп марта сафар қилдим. Иш жараёнида шуни билдимки, эртак билувчи ва айтувчилар, асосан, аёллар экан. Улар билан мулоқотлар давомида ўзбек аёлининг тақдири, турмуш тарзи, ички дунёси билан танишиш билан бир қаторда уларни суратга туширдим. Ўзбек аёлларининг бой урф-одатлари, кийиниш маданияти, иш ва уйдаги ҳаёти, оила ва фарзандга муносабати, меҳр-муҳаббати мени лол қолдирди. Афсуски, шу қадриятлар Европада йўқолиб бормоқда.

— Олган фотосуратларингиздан кўргазма ташкил қилиш осон бўлмагандир? Бу борада кимлар сизга ёрдам беришди?

— Этнографик экспедицияларни ташкил қилишда менга Самарқанд шаҳар музейлари бош директори Нўъмон Маҳмудов, "Санъат тинчликка хизмат қилади" музейи директори Анатолий Ионесов, Раим Қаюмовлар, Самарқанд Давлат Чет тиллар институти ўқитувчилари Ғани Эргашев, Ибодулла Илясовлар кўп ёрдам беришди.

Аёллар маданиятига бағишланган кўргазмани ташкил қилишда эса шоира Шарифа Салимова, Тошкент Давлат Педагогика университети профессори Хуррам Раҳимов, германиялик мутахассис жаноб Маерлар ташкилий ёрдам беришди.

Бу сайёр кўргазма бўлиб, даставвал 2000 йил баҳорида Тошкентда, сўнгра бир ой давомида Самарқанд, Бухоро ва Термиз шаҳарларида намойиш қилинди. 2002-2004 йилларда эса бу кўргазма Германия, Швейцария ва Белгиянинг қатор шаҳарларида намойиш этилди.

(Давоми 2-бетда)

ЭЛ КОРИГА ЯРАШ БАХТИ

Бугун ўзбек аёлларининг жамиятдаги фаолияти ҳақида гап кетса, уларнинг тадбиркорлик, ишбилармонлик соҳаларидаги ютуқлари алоҳида таъкидланади. Аёллар ташкил этаётган ва раҳбарлик қилаётган хусусий корхоналар, фирмаларнинг фаолияти ҳам кўпчиликнинг эътиборини қозонаётганини, намунали хизматларидан мижозларнинг кўнгли тўлаётганини ҳисобга олсак, тадбиркор аёлларимизнинг бу борадаги ғайратлари кўз олдимизда яққол намоён бўлади.

Тошкентдаги Қора-қамиш даҳасида фаолият кўрсатаётган «Жаннат-люкс» хусусий корхонаси раҳбари Матлуба Ибрагимова ҳам юқорида айтганимиздай, имкониятларидан келиб чиқиб, ўз тикувчилик корхонаси билан элимизга муносиб маиший хизмат кўрсатиб келаётган тадбиркор аёллардан.

— Тикувчилик ҳунарига болалигимдан қизиққанман, — дея гап бошлади Матлуба опа. — Раҳматли онам устозлик қилганлар. Асли мутахассислигим — ўқитувчилик. Мактабда меҳнат фанидан дарс берганман. Кейинроқ туман ХТБнинг маркетинг бўлимида ишладим. Шу ердаги фаолиятим давомида кўплаб тадбиркор аёллар билан мулоқот қилишга тўғри келарди. Улар билан суҳбатлашиш, муаммоларини ўртоқлашиш асносида менда ҳам тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш фикри туғилди. Бошида қизим иккимиз иккита тикув машинаси билан иш бошлаган бўлсак, бугунги кунда 9 нафар ишчи билан фаолият кўрсатяпмиз. Уларнинг икки нафари касаначилик асосида иш олиб боришади. Шуни алоҳида таъкидламоқчи эдимки, Президентимизнинг «Йирик саноат корхоналари билан касаначиликни ривожлантириш асосидаги ишлаб чиқариш ва хизматлар ўртасида кооперацияни кенгайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони барча тадбиркорлар, хусусан, биз учун жуда катта имтиёз бўлди. Шу Фармондан кейин ўзимни тадбиркор сифатида эркин ҳис қилдим. Бунинг учун ҳукуматимизга, Президентимизга фақат раҳмат айтаман. Мен ўқитувчилик пайтимда, ишдан ташқари «Шарқ гули» фабрикасининг буюртмаларини уйда тайёрлардим. Бугун эса тикувчи қизларим билан буюртма асосида аҳолига хизмат қилиб келяпмиз.

Тадбиркор аёллар ҳузурида

Маълумки, кўплаб мамлакатларнинг иқтисодий ривожида кичик бизнес алоҳида аҳамият касб этади. Бизнинг юртимизда ҳам бу соҳага давлатимиз томонидан катта эътибор берилмоқдаки, бу тадбиркорларимизнинг ғайратларига ғайрат қўшади. Матлуба опанинг ҳам ҳар бир гапида бу эътиборга миннатдорлик туйғулари акс этиб турибди.

2005 йилнинг январидан иш бошлаган «Жаннат-люкс»нинг бугун ўз мижозлари бор. Катта ҳажмдаги буюртмаларни қабул қилмоқда. Корхона ишчиларининг ҳам олаётган маошларидан норозиликлари йўқ. Матлуба опанинг таъбири билан айтганда, элимизнинг яхши кунларига хизмат қилиш бахти насиб этган уларга. "Жаннат-люкс" жамоасининг мақсадлари кўп. Кўпни кўрган, ўз ишини яхши биладиган раҳбар бошчилигида жамоа чеварларининг кўргазмаларда иштирок этиш учун тайёрлаган махсус либослари кўрган кўзни яшнатади. Матлуба опанинг асосий мақсади корхона фаолиятини кенгайтириб, уйда ўтирган аёлларни касаначилик асосида иш билан таъминлаш ва шу асосда тадбиркорларга билдирилаётган ишончни оқлаш. Матлуба опанинг юриш-туришида, гап-сўзлари, ниятларида ҳам ўзбекона самимият бор:

— Қизларимнинг, набираларимнинг иқболини кўрсам, шу менинг бахтим. Қизларимга фақат бахт тилайман. Бу дунёда яхши одамлар кўп, улар борки ер юзида ҳаёт бор. Бағрикенг халқимизнинг, юртдошларимизнинг яхши кунларига яраш бахтини бергани учун шукр қиламан.

Зумрад ВАҲОБОВА

• Партия ҳаёти

ЎзМТДПнинг 11 йиллиги муносабати билан Самарқанд вилояти Булунғур туманидаги 40-ўрта мактабда «Устоз-шогирдлик анъаналари» доирасида мазкур илм даргоҳида турли йилларда меҳнат қилган марҳум устозларни ёдга олиб, хотира турнири такил этилди. Партиянинг туман кенгаши ташаббуси ва ҳомийлигида спортнинг футбол, волейбол, кураш, шахмат, шашка турлари бўйича мусобақалар ўтказилди.

ХОТИРА ТУРНИРИ

Турнир ғолиблари ЎзМТДП Марказий кенгаши томонидан таъсис этилган дипломлар, олтин нишонлар ва қимматбаҳо совғалари билан тақдирландилар.

Тадбирда ЎзМТДП Марказий кенгаши котиблари, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Олимжон Ўсаров, Ўзбекистон санъат арбоби Ортиқали Қозоқов иштирок этишди. Турнирда нафақат Булунғур туман хўжаликлари ва ўқув даргоҳлари, балки вилоятдаги туманлар, спорт жамоалари иштирок этишди.

Тадбир сўнгида партияга қабул қилинган аъзоларга ЎзМТДПнинг партияга аъзолик гувоҳномалари топширилди.

Акбаржон АВАЛБЕК ўғли,
ЎзМТДП Самарқанд вилояти Булунғур туман кенгаши раиси

ҲАФТА ҚАНДАЙ ЎТДИ?

· Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг Веб-сайти очилди. Веб-сайтга партиянинг Устави, рамзи ва унинг тавсифи ҳамда партиянинг дастурий мақсадлари жойлаштирилди.

· Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгаши ва Олий Мажлис Қонунчилик палатаси партия фракцияси аъзолари Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти ва «Камолот» Ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий кенгаши билан ҳамкорликда ташкил этилган «Ахборот хуружлари шароитида ёшлар билан ишлаш» мавзуидаги илмий-амалий семинарда иштирок этишди.

· Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси аъзолик гувоҳномасининг янги нусхаси тайёрланди ва Низоми ишлаб чиқилди, ҳудудий партия кенгашларида аъзолар сонини қайта кўриб чиқиш ишлари бошлаб юборилди.

· Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг 11 йиллиги муносабати билан партия Солномаси ва Низоми уч тилда нашр қилинмоқда.

· «Экосан» Халқаро хайрия жамғармасида «Экология ва Саломатлик кунлари»га бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгаш девони ходимлари иштирок этишди ва ўз таклифларини билдиришди.

· Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 15 йиллигини муносиб кутиб олишга қаратилган ЎзМТДПнинг тадбирлар режаси асосида ҳудудий партия кенгашлари тадбирлар режаларини ишлаб чиқмоқдалар.

«МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ»ГА ОБУНА ДАВОМ ЭТАЁТИР.
НАШР КЎРСАТКИЧИМИЗ — 158.

Оналик ва болалик давлат ҳимоясида

Янги чақалоқ туғилди. Ҳамма унинг бахтли келажагига умид боғлайди. Умри билан берган бўлсин, деб ният қилинади. Ҳар бир она ўз фарзанди истиқболида юртнинг буюк келажаги бунёдкорини кўради. Меҳрибон оналар бағрида улғаяди халқнинг ишончи, орзу-умидлари. Шу боисдан оналик ва болалик давлат томонидан ҳимояланган.

Туғилган, туғилажак чақалоқларнинг қадамлари қутлуғ келсин!

Республика «Нуроний» жамғармаси

ЭЪТИБОРИГА

Кекса авлод — машҳур зиёлиларимизнинг XXI асрда ҳам ёшларимиз қаторида умргузаронлик қилиб яшаётганлиги қувонарлидир. Агарда синчковлик билан назар ташланса, уларнинг ўйчан кўзларида ва мустақиллигимизга бўлган шукроналарида ўзларининг XX асрда кечган меҳнат фаолиятлари ҳақидаги сабоқ бўларли пурмаъно фикрлари, гарчи тилга олинмаса-да, зуҳур қилинган эсдаликлари, хотиралари намоён бўлади.

Тил учига чиққан, ҳозирча қаламга олинмаган, аммо қалбларида кўзи очилмаган булоқдек «тошиб чиқишни» кутиб турган бу эзгу хотиралар келажакда халқимизнинг, истиқлолни қўлга киритган Ватанимизнинг XX аср талотўплари, хусусан, унинг иккинчи ярмидаги сиёсий ва ижтимоий воқеаларга бой бўлган тарихини яратишда ўзига хос бебаҳо манба, гўёки бир хазина, деб баҳоланмоғи лозим.

ТАРИХ ШОҲИДЛАРИ ҒАНИМАТ

Афсуслар бўлсинки, Ватан равнақи, эл-юртнинг келажак истиқболи йўлида ўша йиллари фаолият кўрсатган бундай отахон-онахонларимиз, илмий кашфиётлар қилган олимларимиз, бадиий ижод билан шуғулланган адибу шоирларимиз сони йилдан-йилга камайиб бормоқда. Жуда кўпчилик ҳолларда уларнинг тарихий жиҳатдан қимматли эсдаликлари қаламга олинмасдан ва қоғозга тўкилмасдан ўзлари билан қолиб кетмоқда.

Яқинда Республикамизнинг собиқ Ички ишлар вазири, истеъфодаги генерал майор Неъматжон Иброҳимовнинг «Ҳаёт эсдаликлари» номли китоби қўлимга тушиб қолди. Камина кўпда шахсан кўришмасак ҳам, муаллифни таниганим ва бир даврда Тошкентда таҳсил олганимиз боис китобни зўр қизиқиш билан ўқиб чиқдим.

Шуни айтиш лозимки, II жаҳон уруши тугагач, фронтдан қайтган ва фронт орқасида меҳнат қилган, ўқишга, билим олишга чанқоқ ёшлар Республикамизнинг турли вилоят ва туманларидан гуруҳ-гуруҳ бўлиб, Тошкентга ўқишга кела бошлаганлар. 1946 йилдан то 1950 йилгача Фарғона водийсидан ҳам ўшандай ёшлар пойтахтдаги турли институтларга ўқишга қабул қилиндилар. Шулар қатори 1946 йили содда кийинган, қотмагина ўзганлик йигит Тошкент Давлат юридик институтига ўқишга кирди. Бу йигит ўша тилга олинган китоб муаллифи Неъматжон Иброҳимов эди.

«Ҳаёт эсдаликлари»ни варақлар эканман, жуда кўп дўстлар, замондош уламо-ю, раҳбар инсонлар кўз ўнгимдан бирма-бир ўтди. Бу ерда гап кимларнингдир номлари китобда тилга олинганида эмас, асосий масала Ватанимиз тарихининг мустақиллик арафасида мураккаблашиб кетган ижтимоий-сиёсий ҳаётида жонбозлик кўрсатиб, ҳалол хизмат қилган халқимиз фарзандларининг номлари тарихимиз саҳифаларига битиб қўйилганидадир. Ўзим муаррих бўлганим сабабли Неъматжон Иброҳимов эсдаликларининг мана шу жиҳатига алоҳида урғу бермоқчиман.

Ҳа, хотира, эсдалик китобларининг қимматли ва аҳамиятли томони шундаки, улар Ватан тарихининг маълум даврларини кейинчалик, қайноқ воқеалар совигач, холислик билан ўрганиш учун қимматли манба бўлиб хизмат қилади. Афсуски, ҳамма ҳам хотира ёзавермайди. Агарда буюк Соҳибқирон Амир Темурнинг ҳамроҳлари, Шайбонийхон бошлиқ кўчманчи ўзбеклар давлати учун курашганлар ёки Заҳириддин Муҳаммад Бобур сафдошлари ва баҳодирлари ҳам ўз хотираларини битиб қўйиш ёки кимгадир ёздириш хаёлларига келганида эди, бундай битиклар шоҳ асар бўлмиш «Бобурнома» каби эндиликда ўша давр тарихини тўлароқ ўрганиш учун беқиёс аҳамиятга молик қимматли манбага айланган ва улар асосида ўтмишни ўрганиш бирмунча осонлашган ва тарихчилар ҳам қийналмаган бўлар эдилар.

Бу узоқ даврни-ку, қўя турайлик, ақалли XX аср бошларида содир бўлган тарихий воқеалар, масалан, машҳур «мардикор олди» қўзғолонида ёки 1917 йилги Октябр давлат тўнтаришида ва кейинги воқеаларда иштирок этган тирик гувоҳларнинг хотираларига ўз вақтида етарли эътибор берилмади. Натижада бу оламшумул воқеаларнинг тарихи юқорида айтилганидек, бирёқлама, ҳукмрон партиянинг зуғуми остида бўяб-бежаб ёзилди.

Шу жиҳатдан қараганда ҳам ақалли XX аср ўрталаридан меҳнат фаолияти бошланган собиқ раҳбар ходимларнинг хотиралари, эсдаликлари тарихимиз учун фавқулодда муҳим аҳамиятга эгадир. Оқсоқол Нуриддин Муҳиддиновнинг чоп этилган эсдалик китоблари, ўтган аср ўрталарида раҳбар бўлиб ишлаган ҳамюртимиз Аҳмадали Ризаевнинг нашрдан чиққан икки жилдли хотира китоби, шунингдек, маънавият, илм-фан жабҳасида фаолият кўрсатган бир қатор ходимларнинг эсдаликлари шулар жумласидандир. Булар ҳақида тарихчи сифатида ўйлар эканман, каминада ҳурматли ўқувчилар диққатига ҳавола қилинадиган бир мулоҳаза пайдо бўлди. У ҳам бўлса кўрсатилган давр — XX аср ўрталаридан жўшқин меҳнат фаолиятлари бошланиб, зуғум остида муроса-мадора билан эл-юрт равнақи йўлида турли жабҳаларда хизмат қилган ва ҳозир истиқлол нашидасини суриб, фарзандлари ардоғидаги отахонларимизнинг эсдалик хотираларини ёзиб қолдириш ишини ташкил қилиш масаласидир.

ТАРИХИЙ ХОТИРАСИЗ КЕЛАЖАК ЙЎҚ!

Қайтариш бўлса ҳам яна таъкидламоқчиманки, бундай нуроний кексаларимизнинг эсдаликлари замонлар ўтгач, ўз даври учун энг қимматли ёзма манба бўлиб қолади.

Хўш, бундай эзгу ва қутлуғ ишни қандай ташкил қилиш мумкин, нимадан бошламоқ лозим?

Иккинчи жаҳон урушидан кейинги йиллари собиқ СССР мудофаа вазирлигида даҳшатли уруш иштирокчилари бўлмиш собиқ ҳарбий қўмондонларнинг эсдаликларини яратиш, мемуарлар ёзиш масаласи кўтарилди. Ҳар бир маршалл, армия генерали ёки қўшин бирлашмалари қўмондонларига ўз хотираларини магнит тасмаларига ёзиб қўйиш таклиф қилинди. Эсдаликлар туширилган бундай радио тасмаларидаги хотиралар машинкалатилди.

Шу йўл билан деярли 10 йил ичида 200 га яқин ҳарбий қўмондон ва қўшин раҳбарларининг хотира-мемуар китоблари нашр қилинди. Қўмондонларнинг бу хотира китоблари бундан кейин ҳам Иккинчи жаҳон уруши ҳақида, фашизмнинг мақсади ва башарасини очиб беришда бебаҳо тарихий манба бўлиб қолди. Аминманки, бу китоблар бир неча асрлардан кейин ҳам бу мудҳиш воқеани ўз кўзи билан кўрган ва иштирок қилган тирик гувоҳлар хотираси сифатида ўз аҳамиятини йўқотмайди, қиммати ошади. XX аср иккинчи ярмидан советлар тузумида содир бўлган воқеаларга давр муҳити жиҳатидан қаралса, булар ҳозиргача биз унча аҳамият бермаётган, аммо тарих тарозусида тортиб олинадиган ноёб даврда, яъни милодий йил ҳисобида иккита минг йилликнинг туташган йилларида содир бўлган салмоқли воқеалардир. Биз яшаётган давр инсониятнинг кейинги тарихидаги иккинчи минг йиллик тугаб, учинчи минг йиллик бошланган давр ҳисобланади. Ёдингизга солиб ўтай: машҳур олимларимиз Беруний ва Ибн Сино биринчи минг йиллик сўнгида туғилиб, меҳнат фаолиятларини бошладилар ва иккинчи минг йилликда аввалида тугатдилар. Худди шунингдек, инсониятнинг ҳозирги катта авлоди ҳам иккинчи минг йиллик охирида меҳнат фаолиятини бошлаб, янги — учинчи минг йилликда давом эттирмоқдалар ёки якунига етказиб, дам олмоқдалар, тарихни сарҳисоб қилмоқдалар.

Ҳозир умргузаронлик қилаётган нуронийларимиздан ўз вақтида турли давлат лавозимларида ишлаганларининг эсдаликлари яна шунинг учун ҳам муҳимки, улар икки хил сиёсий тузумни кўрдилар. XX асрнинг 40 йилларидан меҳнат фолиятини бошлаб, иккинчи жаҳон урушининг азобу уқубатларини, таҳликали эллигинчи, олтмишинчи йилларни ва ниҳоят, «десантчилар зулми» деб ном олган саксонинчи йиллар воқеаларини бевосита бошдан кечирдилар. Коммунистик мафкуранинг ҳукмрон тазйиқи остида ишладилар, ва ниҳоят, энтиккан ҳолда истиқлол ғалабасига етиб келдилар. Энди эса унинг нашъу намосини суриб умргузаронлик қилмоқдалар. Ҳаёт эсдаликлари бевосита иштирок қилган ва эндиликда тарих мулкига айланган воқеаларнинг улар хотирасидаги инъикоси келажак авлод учун жуда муҳимдир, ёшларимиз учун эса бутун бир мактаб хизматини ўтайди.

Хўш, хотираларни ёзишни ташкил қилиш учун ишни нимадан бошламоқ керак? Фикри ожизимча, бу ишда Республика «Нуроний» нодавлат жамғармаси бош-қош бўлмоғи лозим. Бизнинг тавсиямиз шундан иборатки, ҳар бир ёддош собиқ раҳбар ёнига магнитофон қўйиб олиб, ҳар куни ақалли ярим соатдан ўз хотираларини тартиби билан «диктовка» қилади, сўнгра улар бир бошдан компьютерга олинади. Ишнинг ушбу босқичида «Нуроний» жамғарма идораси ёрдамга келиши лозим. (Ҳар бирига компьютерчи тайинлаш, унинг меҳнат ҳақи, қоғоз масаласи ва ҳоказо).

Ишнинг навбатдаги жараёни компьютердан чиққан ёдномани қайта кўриб чиқиш, тўлдириш ва унга сайқал беришдан иборат. Бунда эсдалик муаллифи, албатта, бирон қаламкаш (журналист ёки тарихчи) ёрдамига муҳтож бўлади. Буни ҳам, фикримизча, «Нуроний» жамғармаси идоралари ташкил қилиб бермоқлари лозим. Тўлдирилган ва сайқалланган (таҳрир қилинган) эсдаликлар қайтадан компьютерга олинади ва сўнгра китобат қилинади.

Мустақилликнинг, айниқса, ҳозирги ўтиш даврида ҳаёт гаштини сураётган нуронийларимизнинг ёзилган ва бундан буён ёзилажак эсдаликлари икки минг йиллик туташган давр ҳақидаги қимматли ҳужжат, тарихий манба бўлиб қолгусидир. Бундай эсдаликларнинг қиммати йиллар ўтган сари ортиб бораверади.

Сайфиддин ЖАЛИЛОВ,
Андижон Давлат университетининг фахрий профессори,
Тарихчилар жамияти вилоят бўлими раиси

Шаҳидлар хотираси майдони

ОЛМОНИЯДА «САМАРҚАНД ЭРТАКЛАРИ»

(Боши 1-бетда)

— Сиз ёзиб олган ўзбек эртакларнинг тақдири нима бўлди?

— Экспедицияларимиз давомида ёзиб олинган 40 га яқин ўзбек халқ оғзаки ижоди намуналаридан кўпчилиги халқ эртаклари экан. Бу эртакларни олмон тилига таржима қилишни мен ўзбек германисти, 1990 йилдаёқ ўзбек тилидан олмон тилига эртаклар таржима қилиб чоп эттирган профессор Хуррам Раҳимовдан илтимос қилдим. Натижада, 2001 йилда Германиянинг "Майенштайн" нашриётида "Самарқанд эртаклари" номи билан олмон тилида эртаклар тўплами чоп этилди. Германияда китоб нашри ва савдоси интернет орқали эълон қилинади. Интернет сайтига тушган "Самарқанд эртаклари"га қизиқиш ва талаб асосида бу китоб 2000-2004 йилларда уч марта қайта ишланган ва тўлдирилган ҳолда нашр этилди.

— Германияда бу китобга бўлган қизиқиш катта бўлаётганининг сабаби нимада деб ўйлайсиз?

— Ростини айтсам, бизда ўзбек эртакларига бунчалар қизиқиш пайдо бўлишини кутмаган эдим. Чунки олмон тилида ўзбек эртаклари ўтган асрнинг бошларидан буён чоп этилмоқда. Аввал Густав Юнгбауер, кейин Илзе Лауде Сиртаутас, Карл Райхл ва Якоб Таубелари кўплаб ўзбек халқ эртакларини ёзма нашрлардан таржима қилиб, чоп эттиришган. Айрим тўпламлар рус тили орқали таржима қилинган ва собиқ ГДРда чоп этилган. Булар "Эртаклар карвони", "Учар гилам" каби тўпламлардир.

Янги тўпламга келсак, унинг бошқа тўпламлардан фарқи кўп; биринчидан, уни ўзбек таржимони ўз она тилидан олмон тилига ўгирган. Иккинчи фарқи шуки, таржимада бевосита эртакчилар айтган жонли тил хусусиятлари сақланиб қолинган. Учинчи фарқи – бу эртакларнинг ёзиб олиниши шарт-шароитлари, эртак айтган бобо ва момолар ҳақида маълумотлар берилган. Қолаверса, бу тўпламдаги ўзбек эртаклари биринчи бор типологик нуқтаи назардан илмий ўрганилиб, улардаги тип ва мотивлар илмий баён қилинган.

— Эшитишимча, Самарқанддаги Дониёр пайғамбар мақбараси зиёратгоҳига курси совға қилган экансиз...

— Мен ҳар сафар Ўзбекистонга келганимда ўзбекларнинг ўтмишдошлари яшаб ўтган қадимий ёдгорликлар, мадраса ва мақбараларни, табаррук зиёратгоҳларни бориб кўраман. Ўзбекистонда бу соҳада охирги 10-15 йил ичида жуда кўп хайрли ишлар қилинибди. Самарқанднинг ўзида Имом Бухорий, Хўжа Аҳрор Валий, Шоҳи Зинда, Мотурудий каби улуғ зотлар мақбаралари гўзал таъмирланибди. Мен 2005 йили Самарқанд шаҳри фахрий фуқароси бўлиш бахтига муяссар бўлдим. Самарқанд тупроғида ётган Дониёр пайғамбар мақбарасига савоб учун битта курси ясатиб қолдиришни ният қилгандим. Ахир мен ҳам дуоталаб одамман-да.

— Оилангиз ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Турмуш ўртоғим Отто Келлер ва уч ўғлим менинг мўъжазгина оилам. Фарзандларим банк, ҳуқуқ ва сиёсатшунослик соҳаларида ишлашмоқда.

— Келгуси режаларингиз қандай?

— Айни пайтда Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика университети профессори, Олмон тили ва уни ўқитиш методикаси кафедраси мудири жаноб Хуррам Раҳимов раҳбарлигида "Ўзбек эртакларининг типлари каталоги" лойиҳаси доирасида бир қатор ўзбек олимлари, жумладан, Ўзбекистон Фанлар академияси Тил ва адабиёт институти фолклор бўлими бошлиғи, профессор Маматқул Жўраев билан ишлаяпмиз. Қолаверса, домла Раҳимов билан биргаликда олмон шоиралари шеърлари асосида олмонча-ўзбекча антология тузяпмиз. "Ўзбекистон эртаклари" номи билан Олмонияда ўзбек эртакларининг катта тўпламини чоп эттирмоқчимиз. Худо умр берса, яна ўйлаб кўрамиз. Ўзбек университетининг фахрий доктори номини оқлашга ҳаракат қиламан.

— Муҳтарама Келлер хоним, қимматли вақтингизни аямаганингизни учун раҳмат. Ижодий ишларингизда омадлар ёр бўлсин.

Ўзбекистон Жаҳон тиллари университети талабаси
Нозима РАҲИМОВА суҳбатлашди

Онажоним табиат

ТАБИАТНИНГ НОДИР САНДИҒИ

Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги ўрмон хўжалиги бош бошқармаси қўриқхоналар, миллий-табиий боғлар ва овчилик хўжалиги бошқармасига қарашли «Зарафшон» қўриқхонасининг 2352 гектарлик бепоён ҳудуди Самарқанд вилояти Жомбой туманида, Зарафшон дарёси соҳилида жойлашган. Қўшни Тожикистоннинг ёввойи табиати билан туташиб кетган қўриқхона Жомбойдан ташқари Тайлоқ, Булунғур, Ургут туманларининг Ўроқли, Бешкапа, Дўрман, Сўхмон, Катта мўғол сингари йигирмадан ортиқ қишлоқлари билан чегарадош.

Қўриқхона жамоаси раҳбари Ғайрат Тугаловга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик:

— Қўриқхона фаолиятининг асосий йўналиши ҳақида мухтасар маълумот берсангиз?

— Қўриқхонамиз ҳудуди алоҳида ҳимоя остига олинган ҳудуд ҳисобланади. Фаолиятимиз илмий асосда ташкил этилган, асосий мақсад — табиатдаги йўқолиб кетиши мумкин бўлган ноёб ўсимликлар, ҳашаротлар, паррандаю даррандаларни асраб, кўпайтириб, табиат мувозанатини сақлаб қолишга ҳисса қўшиш. Бу борада Самарқанд Давлат университети олимлари билан ҳамкорликда ишлаяпмиз.

— Қўриқхона деярли аҳоли истиқомат қиладиган, доимо меҳнат билан банд ҳудудда жойлашган экан. Бу она табиатни аслича кўришга ташна кишиларнинг ҳавасини оширади. Бундай ҳаваснинг оқибатлари нохуш бўлиши ҳам мумкин-ку?

— Саволингизни тушундим. Баъзан мана шундай ноёб жойга ҳам болта кўтариб, милтиқ елкалаб келувчи ношудлар учрайди. Мисол учун ўтган 2005 йили 41 ҳолатда тартиб бузилишлари қайд этилди. Ноёб дарахтга болта кўтарган бир киши устидан жиноий иш ҳам қўзғатилди. Қолган 40 нафари тегишли тартибда жаримага тортилди.

— Ғайрат ака, Бухоро хонгулиси дея номланувчи бениҳоя гўзал жайронлар чин маънода табиат мўъжизасидир. Эҳтимол, айни шу чиройи уларнинг ҳаётларига зомин бўлгандир? Шафқатсиз тажовузлардан зада бўлган бу хуркак жониворларнинг қўриқхона тароватини оширганини сўз билан ифода қилиб бўлмайди.

— Оҳунинг бу тури бағоят ноёб! Унинг йўқолиб кетиш хавфи жуда катта эди. 1994 йили кўпайтириш учун, минг бир ҳадик-хавотирда олиб келган эдик. Минг қатла шукрки, оҳулар бу ердан бегонасирамади. Бемалол болалай бошлади. Ҳозир уларнинг сони 26 тага етди. Бир қисми катта ҳудудда эмин- эркин юрибди.

— Кўринишидан безарар, чиройли бу жониворларнинг хатарли жиҳатлари йўқми?

— Табиат ҳар бир тирик жонни, ўсимликлар оламини ўз-ўзини ҳимоя қилиб яшаш кўникмаси билан яратган, жумладан, оҳулар тўдасини ҳам. Кўз ўнгимизда юз берган бир манзарани айтай. Жайронлар кўпайиши мавсумида шохдор такалар табиий танланиш «имтиҳон»ларини бошлашди. Қай бир эркак оҳу кучли бўлса, бутун бошли тўдада насл қолдириш ҳуқуқи ўшанга берилади. Ана шундай саҳнада иккита оҳунинг кучи тенг келиб қолди. Лекин табиат қонуни — қонун! Уни ўзгартириб бўлмайди. Хуллас, жанг чинакамига қонли тус олди. Ва ниҳоят, олишув тўдабошиликка даъвогарлардан бирининг ўлими билан якун топди.

Қўриқхона билан танишув жараёнида бизда айрим мулоҳазалар туғилди. Аввало, ҳудуд иҳота қилинмаган. Унга исталган ердан кириш мумкин. Оҳулар ҳам хўрак илинжида ёндош майдонларга, фермерларга қарашли экинзорларга кириб, пайҳон этмоқда. Бу эса қўриқхонани сим тўр, темир панжаралар

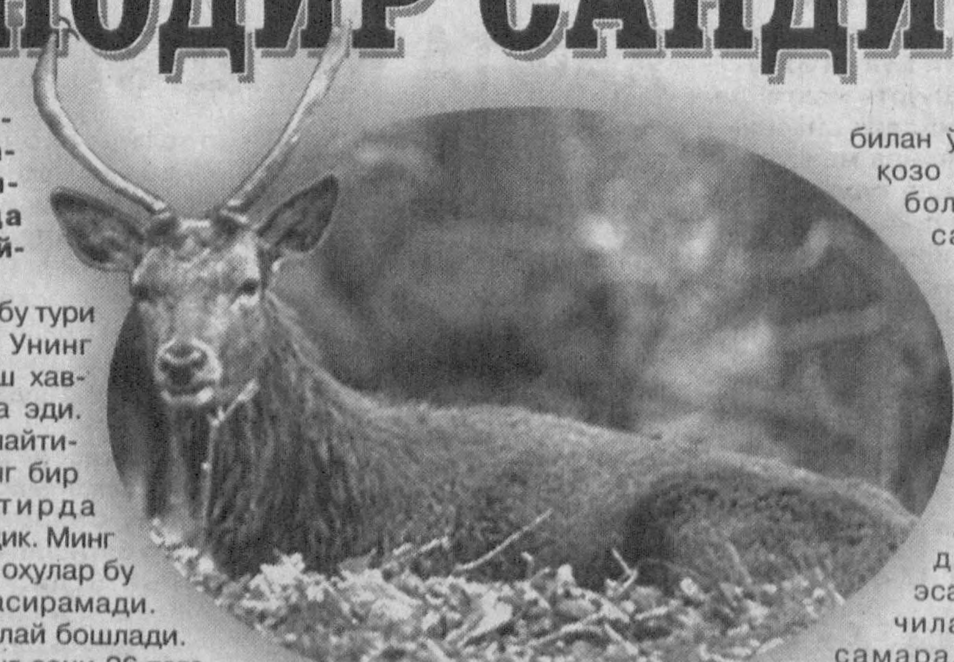

билан ўрашни тақозо этади. Ёш болаларнинг, сайрга чиқувчиларнинг кўплиги ёнғин хавфи доимо борлигидан далолат беради. Тўсиқ эса назоратчилар ишида самарадорликни ошириши, шубҳасиз.

Хуллас, «Зарафшон» қўриқхонасини табиатнинг нодир сандиғига ўхшатиш мумкин. Ушбу ноёб ва ёввойи «сандиқ»да «Қизил китоб»га киритилган бир қатор жониворлар, паррандалар, буталар, 8 турдаги ҳашарот жон сақлаб, кўпайиб, катта табиат кенгликларига учирма бўлмоқда. Шу боис уни асраб-авайлаш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Ўктам Қурбонов,
«Миллий тикланиш» махсус мухбири

ЭЪЛОНЛАР — УМИД МАНБАИ...МИ?

Мулоҳаза

Ҳар куни бекатларнинг деворлари-ю симёғоч устунларига ёпиштириб ташланган эълонларга кўп марта кўзимиз тушади. Пала-партиш ёпиштирилган бу қоғозчалар гўзал шаҳри кўркини бузаётгандек. Лекин айнан шу эълонлар кимгадир кераклигини, умид манбаи бўлиб хизмат қилаётганини ҳам тан олмай иложимиз йўқ. Ўз ўрнида бу — баҳсли масала. Шу юзасидан йўловчиларнинг фикрлари билан қизиқдим.

— Бу нарса пойтахтимиз ҳуснига тушган доғга ўхшайди. Айниқса, йиртиб ташлангандан кейинги қолдиқлари кўзга хунук кўринади. Менимча, бундай ҳолатларнинг олдини олиш учун эълонларга махсус устунлар ажратилса яхши бўларди, — дейди куюниб талаба Машҳура Содиқова.

Бу борада яна бир суҳбатдошимизнинг фикри қуйидагича:

— Бу эълонлар жуда кўп қулайликлар туғдиради, одамларнинг мушкулларини осон қилади. Шахсан мен ўзим ҳам кўп бора шу усулдан фойдаланганман ва натижаси ҳам яхши бўлган.

Суҳбатдошларимизнинг юқоридаги фикрларида ҳам жон бордек. Сабаб, бу эълонлар қаршисида туриб нималарнидир ёзиб олаётган ёки телефон рақамларини йиртиб олаётган кишиларни кўп бора кўрганман.

Эълонлар, уларнинг мазмуни ҳам хилма хил. Бу ҳолатга атрофдагиларнинг муносабати ҳам турлича. Сизнинг фикрингиз қандай, азиз газетхон?!

Рахшона ТОШПЎЛАТОВА,
ЎзДЖТУ Халқаро журналистика факултети
I босқич талабаси

Пиру бадавлатлик БАХТИ

Баҳор дийдорлар умидини уйғотади. Шу умидлар баҳона қишлоққа Юсуфхўжа Иминовни кўргани бордик. (Бу ердагилар уни “Иминов” деб аташади). Қизиқарли учрашувлар. Таассуротлар. Фикрлар. Бу таассуротлар тинчлик бермайди, қўлга қалам олгинг келади.

Бобомиз Амир Темур туғилиб ўсган Қашқадарёдаги кўпгина қишлоқларда яшовчи одамлар ўзлари истиқомат қиладиган жойлардаги дала ва боғлар, дара ва қирлар, қоя ва тоғларнинг гўзаллигидан фахрланиб, қадим афсоналардан сўз бошлайдилар. Чироқчи туманидаги Тўлакўл ва Хўжа Ғаровли қишлоқлари ҳам ўзининг ажойиб одамлари, гўзал табиати билан кўнглингизни ўзига тортиши бежиз эмас.

Худди шу қишлоқларда туғилиб ўсган, бутун тақдирини иқтисодиёт илмига бахш этган, республикамиздан олисларда ҳам кенг танилган иқтисодчи олим Қаландар Абдураҳмоновнинг яқинда нашрдан чиққан «Илмга ошуфта дил» номли китобини ўқисангиз, бу жойлар ҳақида фарзандлик меҳри билан таъриф ва тасвир этилган кўп нарсаларни, жумладан, Тўлакўл қишлоғи мўъжазгина дарё бўйлаб ястанганини ва у Қоратош баландлигининг сой қисмидаги Юсуфхўжа Иминовнинг қалин дарахтлар билан тўлиб турган сўлим боғидан бошланиши каби тафсилотларни кенгроқ ва ёркинроқ билиб олишингиз мумкин бўлади. Шу боғнинг дарахтзорлари орасидаги катта ҳовузда чўмилиб, ором олиш, унинг атрофида экилган анвойи райҳон ва чиннигуллар бўйидан баҳраманд бўлиш, ҳовузнинг тўрт томонида ясалган тўртта супанинг исталганида ўтириб ҳордиқ чиқариш мумкинлиги кўпларни бу ерга яна ва яна чорлар экан.

Бу юртда баҳор фаслининг тароватi ўзгача фусункор, бу давр тоғолди қишлоқларида бутун ер юзини ям-яшил бахмал қоплагандай кўринади. Яйловларда қўй-қўзиларнинг яйраб ўтлаши, лолақизғалдоқларнинг алвон ранглари яшилликка қора-қизил тус берганини кузатиб, мўъжазгина бўлса ҳам тошдан-тошга урилиб, ўз ўзанига сиғмаётган дарё сувининг ажиб оҳангини тинглаб, янги барра ўтлоқлар орасидаги доривор ҳисобланмиш андиз, чайир, кийик ўти, анзур пиёзлар таратаётган ҳидларни туйиб, кўнглингиз ажиб ҳисларга ошно бўлади.

Хўжа Ғаровли қишлоғининг узоқ бир асрлик тарихини отаси ва онасидан эшитганларига асосан ҳаяжон билан сўзлаб берар экан, Юсуфхўжа ота қишлоқда яшаб ўтган, кўп яхши ишлари билан халқ орасида ном чиқарган Абдурайимбойнинг бешта меҳмонхонаси бўлиб, унда доимо дастурхон ёзилиб турганини, катта боғдаги узум, олма, нок ва тут меваларини истеъмолдан ортганини шинни қилиб, қишда тановул қилинганини, келагай, қуртоба, ғилминди, уюрма, ширвинич каби тансиқ овқатлар дастурхон кўрки бўлганини, боғнинг олдигинасида жойлашган катта «оқ тош» тагидан отилиб чиқаётган чашма сувидан тўйиб ичган йигитларнинг юраги отнинг юрагидек катта бўлишини, булоқ сувига қошидаги ўсмасини ювган қизларнинг чеҳраси нур бериб турган оймомонинг тимсолини эслатишини айтиб берганларида кўзи гўштидан пиширилаётган «қизил қовурдоқ» ҳам тайёр бўлди.

Дастурхон атрофига эл оқсоқолларидан Муҳаммад Юсуф ҳожи, Абдурозиқ Абдураҳмонов, Ҳамрохон Воҳидов, Ибодилла Турсунов, Абдумажид Ҳасанов, Алихон Саидов ва бошқалар тўпланишган. Муҳтарама аёллар даврасида эса Иқболой ая суҳбатига Азизаой хола, Ҳожархон янга, Бибиойшахон, Бибихадичабону, Саодатхон, Мукаррамхон ва бошқа катта-ю кичик хотин-қизлар жам бўлишган. Шу ерлардан ўтганларнинг руҳини шод этиб, номлари яхши сўзлар билан ёд этилди. Чор-атроф қишлоқларнинг ўтмишдаги номдор одамларидан бири бўлган, ўта саховатли, ҳимматли ва мард инсон сифатида танилган, юқорида Юсуфхўжа ота меҳмонларга гапириб ўтган Абдурайимбой, у кишининг рафиқалари, ниҳоятда раҳмдиллиги, хушмуомалалиги, қишлоқдаги аёлларнинг қадрдон маслаҳатгўйи, фарзандларнинг қобилиятли тарбияловчиси эканлиги билан обрў қозонган оқила аёл Меккамтош момолар ҳақида алоҳида фахр ва меҳр билан гапирилди. Шу икки ҳурматли зотнинг энг кенжа қизлари, элга танилган олиму фозил фарзандлар онаси, худди шундай набиралар момоси бўлиш бахтига муяссар бўлган, ҳаётини ҳурмат-иззатда яшаб ўтган, бундан 5-6 йил муқаддам табаррук 93 ёшида вафот этган Ўғилой аялар номи эҳтиром билан эслаб ўтилди. Шу зайлда ҳар икки даврада ҳам ўтмиш эсдаликлари, аждодларимиз ибрати, бобо-момоларимизнинг оила, тарбия ҳақидаги ҳаётий тажрибалари ҳақида бафуржа сўз юритиб, узоқ суҳбатлар кечди.

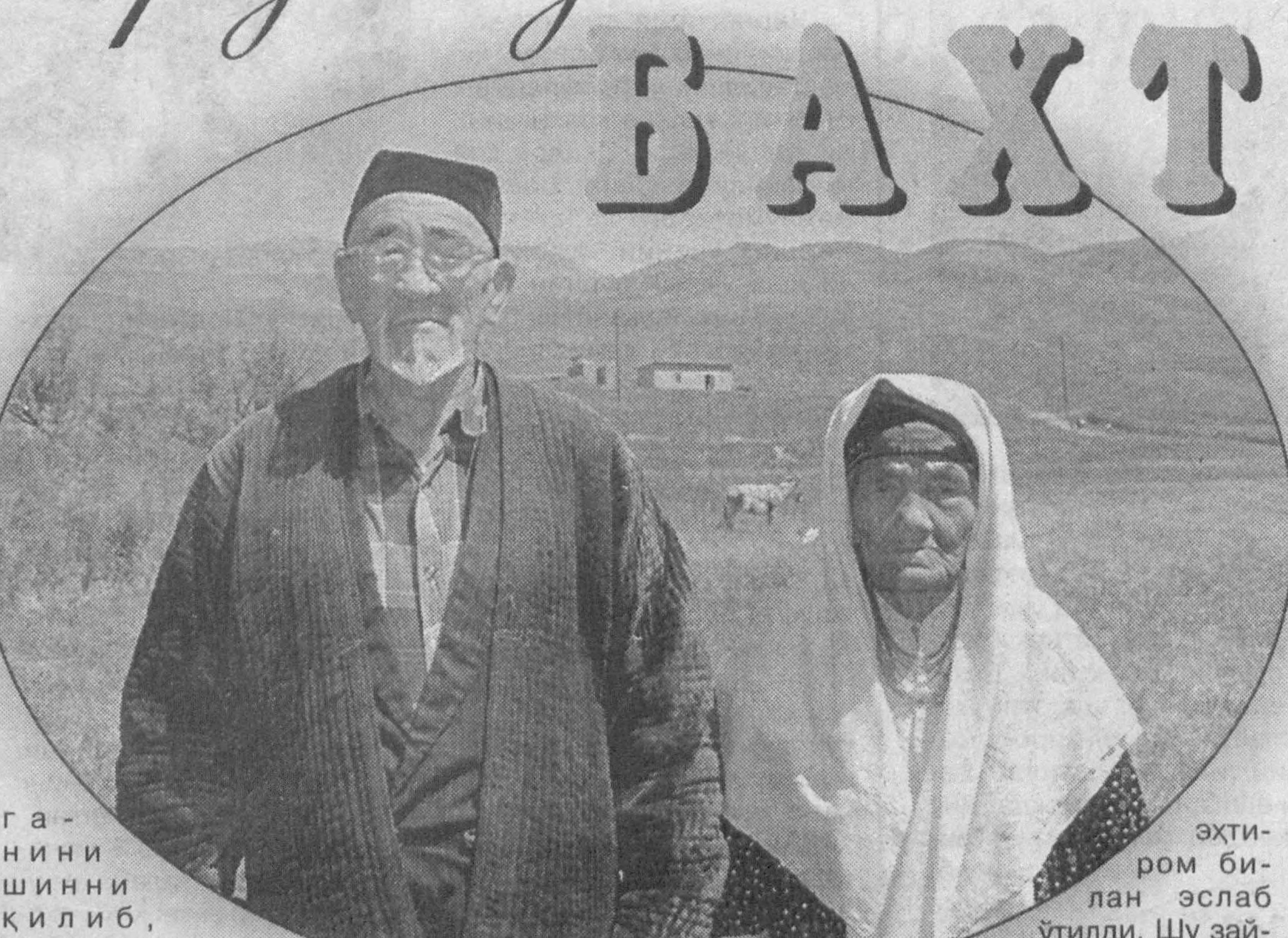

Юқорида айтганимиздек, Юсуфхўжа Иминов олий маълумотли педагог, филолог, Ўзбекистон Республикаси халқ таълими аълочиси. Ўн бир нафар фарзанднинг отаси (улардан тўрт нафарини асраб олган), қирқ нафардан зиёд неваранинг бобоси. Фарзандларидан бири, асли Красноярск ўлкасидан келиб қолган рус миллатига мансуб Сергейга Келдиёр исми берилган, у ўзбек қизига уйланиб, бола-чақали бўлган. Дилором исмли қизи эса онаси бевақт вафот этганида икки кунлик чақалоқлигида асраб олинган экан. Эргаш ва Зумрад деган ака-сингилни оталари — иккинчи жаҳон уруши ногирони моддий жиҳатдан оғир аҳволга тушиб қолганида Юсуфхўжа ота ўз тарбиясига олган.

Бошқа фарзандлар ҳам яхши тарбия топиб, яхши ўқиб, яхши ишлаб, оилалари билан аҳил-иноқ яшашмоқда. Юсуфхўжа отанинг рафиқалари — Иқболой аянинг ёшлари 83 да. Улар ҳам ҳурматда-иззатда.

Юсуфхўжа ота билан Иқболой аянинг тақдирлари, уларнинг савобли ишлари ҳақида сўзимизни давом эттирар эканмиз, орамизда эзгу ишларга қодир бўлган шундай одамлар борлиги ҳақида шукроналик билан ўйлаймиз. Бу инсонлар касбидан, лавозимидан, эгаллаган мавқеидан қатъи назар, энг ажойиб, энг истарали, файзли одамлардир,. деймиз. Уларнинг қилган ишлари, ҳаётда тутган йўллари гўзалдир, деган хулосага келамиз.

Барчамизга оддий бир ҳақиқат маълум: нимаики эзгуликка, инсонларнинг соғ-омон бўлишига, яшашига, аҳил-иноқ, қувноқ бўлишига, бахтли ҳаёт кечиришига, дунёда ўзининг муносиб ўрнини топишига хизмат қилса, шулар гўзалликдир. Юсуфхўжа ота ва Иқболой аялар қилган савобли ишлари билан инсон деган улуғ номга муносиб бўлмоқ йўлини тутдилар, бу йўлни биз ҳаққоний равишда гўзал йўл, гўзаллик деб номладик.

Одил АБДУРАҲМОНОВ,
иқтисод фанлари номзоди,
Зокиржон АКРАМОВ,
журналист

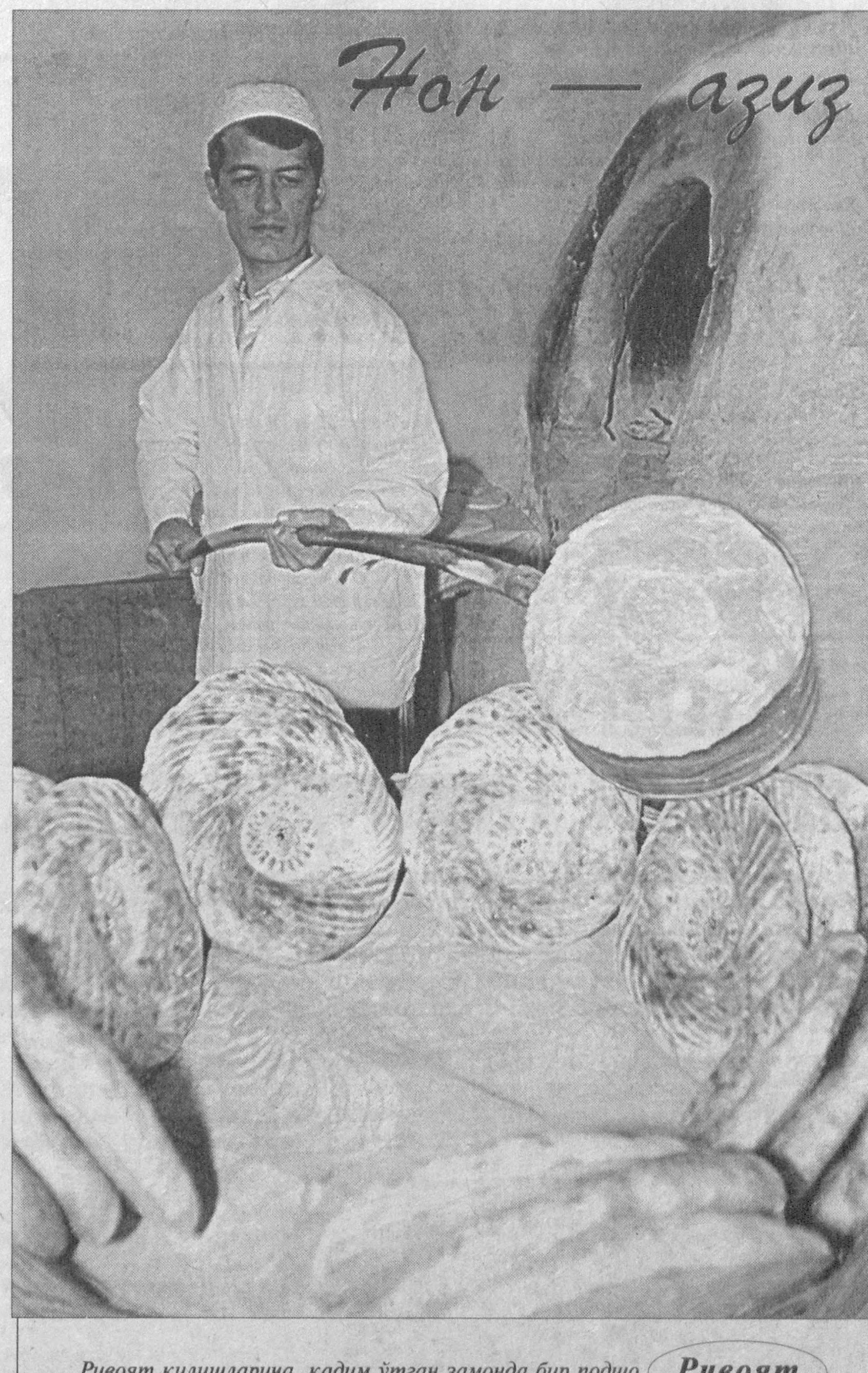

Ривоят

Ривоят қилишларича, қадим ўтган замонда бир подшо ўтган экан. У кунлардан бир куни аъёнларини чақириб, шундай дебди:

— Менга дунёдаги энг хушбўй, энг тотли ва энг азиз нарсани келтиринглар.

Сарой аҳли дунёдаги энг хушбўй нарсани роса излабдилар. Подшо кўзда тутган нарсани ўйлаб-ўйлаб, чорасиз қолган уламолар донишманд ҳузурига йўл олибдилар ва бўлган воқеани унга билдирибдилар. Донишманд чол дебди:

— Фикри ожизимча, дунёдаги энг хушбўй, энг тотли ва энг азиз нарса бу нондир.

Донишманд айтганидек, подшо ҳузурига тандирдан янгигина узилган нонни келтирибдилар.

Бутун саройни иссиқ нонниng хушбўй иси тутиб кетибди. Подшонинг чеҳраси ёришиб, дебди:

— Чиндан, нон — энг азиз неъмат. Кўнглимдагини тўғри топибсизлар.

Қиссадан ҳисса шуки, нонниng азизлиги замирида нонвойларнинг ҳам машаққатли касблари бор. Ўз касбининг устаси бўлган нонвойларнинг қўллари дард кўрмасин.

Санобар ЖАҲОНГИР қизи тайёрлади

ШОГИРДЛАРГА БОЙ УСТОЗ

Устоз-шогирдлик анъаналарини давом эттиришда ҳар бир касб эгасининг ўрни бўлиши керак. Партиядошларимиз орасида бу анъанага содиқ бўлганлар ва уни эъзозлаганлар кўп. Сафдошимиз Мирсодиқ Эргашев ана шундай инсонлар сирасига киради.

Кўнгли яримларга ғамхўрлик ва савоб йўлида яхшилик қилишда ҳикмат кўп. Шайхонтоҳур туманидаги 98-мактаб-интернатда пойтахтнинг 22 та туманидан келган ота-онасиз, ярим етим ва кам таъминланган оилаларнинг фарзандлари тарбияланишади. Яқинда шу мактабнинг биринчи синфига 50 йил аввал қадам қўйган мўътабар инсон — дутор куйлари бастакори Мирсодиқ Эргашев устозларига бағишлаб тадбир уюштирди. Мирсодиқ Эргашев мактабда аълочилардан бўлган, соз чалишда ҳам иқтидори билан ажралиб турган, кейинчалик дутор, рубоб чалишнинг устасига айланган. Ҳозир Ўзбекистон Давлат Консерваториясида ўз ўрни, ҳурмати бор. «Миллий тикланиш» партиясининг фаол аъзоси сифатида турли тадбирларда қўлида сози билан қатнашиб келади.

Мактаб директори Нигора Каримованинг таъкидлашича, интернат бундан 50 йил аввал, 1956 йили ташкил топган. Мактабнинг собиқ директори Ғ.Рашидов ушбу масканга 25 йил давомида раҳбар бўлган. Бугунги кунда бу ўқув даргоҳида 407 та ўқувчига таълим-тарбия берилмоқда. Давлат таъминотидаги ўқув масаласига Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳомийлик қилиб келмоқда.

Тажрибали устознинг шогирдлари — консерватория талабалари томонидан миллий оҳангдаги дилтортар дутор наволари янграли. Домла кечада ҳаёт йўли ва устозлари ҳақида сўзлаб берди.

ЎзМТДП Марказий кенгаши аъзоси, Ўзбекистон санъат арбоби Ортиқали Қозоқов тадбир миллий қадриятларимизга мос руҳда ўтганини алоҳида таъкидлаб, устозларга муносиб фарзандлар тарбиялашдек эзгу ишларида муваффақиятлар тилади.

Насиба ОЧИЛОВА

ОИЛА ТИНЧ — ЮРТ ТИНЧ

Халқимиз азал-азалдан оила, ундаги ички қонун-қоидаларни улуғлаб келган халқ. Айнан шу қоидаларга ҳурмат, ўзаро ишонч, меҳр, катталарнинг кичикларга, кичикларнинг катталарга нисбатан самимий ғамхўрлиги ўзбек оиласининг доимий равишда барқарор бўлишининг ғоят муҳим омилларидир.

Таниқли ўзбек олими, маърифатпарвар шоир Абдурауф Фитратнинг оила ҳақидаги “қаерда оила муносабати кучли имтиёзга таянса, мамлакат ва миллат ҳам шунча кучли ва муаззам бўлади”, деган фикри бугунги кунда янада кўпроқ аҳамият касб этмоқда.

Лекин тан олиш керакки, оиладаги ота ва ўғил, она ва қиз ўртасидаги муносабатларга бугунга келиб дарз етгандек. Оталаримиз ўз фарзандларининг кундалик тақдирларидан бироз четда қолиб, оилада ҳам, мактабда ҳам тарбия, асосан, оналар, ўқитувчи-муаллимлар зиммасига юклатилганини кўришимиз мумкин. Кўча-кўйда ўзи хоҳлаганча кийиниб, истаганини қилиб юрган айрим ёшларни кўриб, уларнинг на илм олишга ва на ўз келажагини таъминлашга қизиқиши йўқлигидан афсусланасан, киши. Бу ҳолат, менимча, боланинг қизиқишларини англашга бўлган эътиборнинг камлиги, назоратнинг етарли эмаслиги, унга нисбатан бир ёқлама муносабатлар натижасида келиб чиқмоқда.

Шундай бўлгач, миллий қадриятлар, ота-боболаримиздан қолган анъаналар, урф-одатларни фарзандларимиз онгига сингдирмоғимиз, мустақил ҳаёт бўсағасидаёқ аросатга тушиб қолаётган ёшларимизга ҳамиша суянч бўлмоғимиз даркор. Миллий тикланиш, энг аввало, оиладан бошланади. Оиладаги дард жамиятга кўчмасдан давосини топишимиз лозим.

Шу маънода “Миллий тикланиш” демократик партиясининг жойлардаги бошланғич ташкилотлари маҳалланинг, таълим муассасалари ходимлари, зиёлиларнинг ёрдамларига таяниб барқарор ва аҳил ўзбек оилаларининг тикланишига ўз ҳиссасини қўшмоқда. Партиямиз ота-боболардан мерос бўлиб қолган энг улуғ анъаналарни тарғиб қилиш асосида оилаларнинг моддий ва маънавий жиҳатдан баркамол бўлиши йўлида бир қатор ишларни амалга оширмоқда. Зеро, ҳар томонлама таъминланган, ҳимояланган оила халқимиз, давлатимиз тараққиёти йўлида хизмат қилишга қобил бўлади.

Муҳиддин НАРЗУЛЛАЕВ,
ЎзМТДП Арнасой туман
кенгаши раиси

ҚЎЛИ ЕНГИЛ ШИФОКОР

Шифокорнинг кўзи бургутникидек, юраги арслонникидек, қалби дарёдек сахий ва софдил бўлиши керак, деган ибора бор халқимизда.

— Ҳар бир бемор шифокор ҳузурига катта бир илинж; умид билан келади, — дейди Адолат опа Эгамқулова. — Уни очиқ юз билан кутиб олиб, эътибор билан тинглаш, касалига қараб муолажа қилиш бизнинг асосий бурчимиз. Унинг дардига шифо топиш ҳам биздан масъулият талаб этади. Бемор чеҳрасидаги табассумни ҳар қандай мақтов, мукофотлардан аъло кўраман.

Адолат Эгамқулова мактабни битириб Тиббиёт институтига ўқишга кирди. Қизининг болаликдаги орзуси рўёбга чиқа бошлаганидан оила аъзолари ҳам беҳад қувонди. Бетиним ўқиш-ўрганиш билан талабалик даври бир зумда ўтиб кетди.

Адолат опа «Тошкент Трактор заводи» ОАЖга қарашли поликлиникада даволовчи шифокор бўлиб иш бошлади. Шифокорнинг устозларидан олган сабоқлари ҳар қадамда қўл келди, ҳаёт тажрибаси эса унинг ўз устида янада кўпроқ ишлашига ёрдам берди. У жамоадаги ҳамкасблари орасида ўз касбининг етук мутахассисларидан бирига айланди.

1991 йили Адолат Эгамқулова бош шифокор ўринбосари этиб тайинланди. Ҳозирда тиббий кўриклар, вақтинчалик иш қобилиятини йўқотганларни экспертиза қилиш, ҳомиладорликни кузатиш, беморларга ташхис қўйиш ва даволаш ишларини ташкил қилиш билан шуғулланади.

Опанинг бу ерга келганига ўн беш йилдан ошибди. Бир жойда узоқ вақт ишлагани учун ишчиларнинг оиласи билан ҳам яхши таниш..

Адолат опанинг оиласини шифокорлар сулоласи десак янглишмаган бўламиз. Бобоси шифобахш гиёҳлар билан даволовчи табиб эди. Унинг бу қобилияти авлодларига ҳам ўтган кўринади. Адолат опанинг сингиллари Шоҳида, Шаҳриниса, Василахонлар ҳамшира бўлиб хизмат қилишади. Ўғли Шерзод Тошкент Педиатрия институти толиби, у ҳам онаси каби эл ардоғидаги инсон бўлиб етишишни орзу қилади.

Суҳбатдошим билан хайрлашар эканман, шифокор опанинг беморлар дардига малҳам бўлувчи ширин сўзлари ҳеч қачон тугамаслигини ният қилдим.

Муҳайё СУЛАЙМОНОВА

«Миллий тикланиш»нинг китоб жавони

«АЛУШТА ЭРТАГИ»

Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист Абдумутал Абдуллаев Андижон вилоятининг Хўжаобод туманидаги Кўтарма қишлоғида туғилган. «Андижоннома» ва «Андижанская правда» газеталари бош муҳаррирининг ўринбосари.

Муаллифнинг «Сийратга сайр», «Дунёнинг калити» номли китоблари ўқувчиларда яхши таассурот қолдирган. «Алушта эртаги» — ёзувчининг янги китоби.

Абдумутал Абдуллаев буюк истиқлолимиз шарофати, муқаддас динимиз, буюк алломалар донишмандлиги, улар қолдирган умуминсоний ғоялар тарғиботига бағишланган ўзига хос бадиалар туркумини битмоқда. Ёзувчининг ижодида ишқнинг икки қаноти тадқиқ этилади. Булардан бири— самимий, покиза, инсоний севги бўлса, иккинчиси — Ҳаққа етишмоқ орзусидаги илоҳий ишқ дардидир. «Алушта эртаги» соф муҳаббат қиссасидир. Бу муҳаббат қиссаси гоҳ маҳзун, гоҳида жўшқин кечади. Китоб ўқилади, аммо қаҳрамонларнинг ички кечинмалари, бошига тушган савдолар сизни ўйлашга, оламга уйғоқ қалб ила боқишга даъват этади.

АМАЛИЁТ САФАРДА ЎТДИ

Ўзбекистон Миллий университетининг «Халқаро маданий алоқалар ва Санъатшунослик» кафедраси ўқитувчилари ва биз — талабалар Қашқадарё вилоятининг муборак қадамжоларини зиёрат қилиш, ўрганиш мақсадида амалиёт сафарида бўлдик.

Саёҳатимиз даставвал Ғузор туманидаги «Тоҳир ва Зуҳра» мажмуасидан бошланди. Бу мажмуа мустақиллик йилларида Юртбошимиз ташаббуси билан зиёратгоҳ жойга айлантирилди. Мажмуада Тоҳир ва Зуҳранинг рамзий қабрлари, Моҳимбегим ва унинг канизаклари, достоннинг баъзи сюжетларига ишланган темир ҳайкаллари бор, ҳовузнинг ўртасидан эса Тоҳирнинг рамзий сандиғи ўрин олган.

Сафаримиз давомида Шаҳрисабз шаҳридаги Соҳибқирон Амир Темур даврида бунёд этилган Оқсарой ёдгорлиги, Дор ас-сиёдат, Дор ут-тиловат ансамбли, XII-XIV асрларга тегишли ҳаммомлар, Амир Темур музейи, шунингдек Қарши шаҳридаги Бекмирқозоқ мадрасаси, Кўк гумбаз масжиди, Хўжа Абдулазизхон мадрасаси, Одина жомеъ масжиди (собиқ иттифоқ даврида қамоқхона бўлган) каби халқимизнинг ноёб дурдоналари билан танишиб улар ҳақида кенг тасаввурга эга бўлдик.

Юртимиздаги ҳар бир меъморий обидалар, бой маданий меросимизни асраб-авайлаш, келажак авлодга етказиш ва жаҳонга танитиш биз — ёшларнинг она-Ватан олдидаги олий бурчимиз эканлигини ҳис қилдик.

Отабек АЛИМОВ,
ЎзМУ 1-курс
талабаси

Ихтиёр этмайман дунё лаззатин,
Шукур, танда урар хаста бир юрак.
Деймак: бардош эрур менинг қисматим,
Ям-яшил баҳорлар қилмоқда тилак:
Давлатлар ичидан топган зийнатим,
Онам, ғамгусорим, зўр саодатим!
Оҳ, дардни енгдингиз матонат билан,
Сабрингиз уммондир билмас чегара.
Яна қуёш мисол бошимни силаб,
Дардингни билай деб куясиз, Она!

ЭҲТИРОМ

Нодира ЖЎРАЕВА, ТДИУ талабаси

Дармонингиз бўлай, бўлинг сиз омон,
Қувватим, қудратим, азиз Онажон!
Умрим йўлларини ёритган чироқ,
Қўлларимни тутган улуғ ҳамроҳим.
Пойингиз мен учун улуғ саждагоҳ,
Қулашга қўймаган муқаддас тоғим!

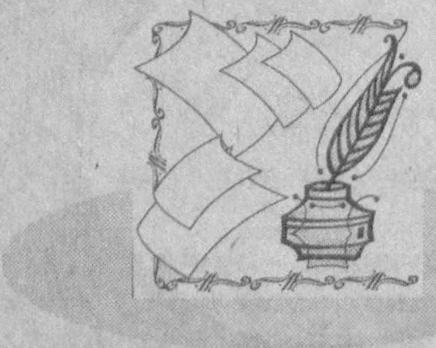

Сизсиз порлаган бахт менга не керак,
Бахтимни кўринг, деб, қиламан тилак
Бу гулшан гулига ўзингиз боғбон,
Сизсиз қасрлар ҳам эрур вайрона.
Сизнинг кўксингизга бошимни қўйсам,
Ғаму андуҳлар ҳам бўлар бегона!
Кимга керак ахир қуёшсиз осмон,
Осмоним, офтобим, азиз Онажон!
Сиз меҳрибон Она, вафоли ёрсиз,
Минг куйларнинг авжи, узилмас торим.
Аёзларни енгган гўзал баҳорсиз,
Сизга садқа бўлсин не бўлса борим.
Тилимда жаранглар ягона истак:
Роҳатда юринг, деб, қиламан тилак.

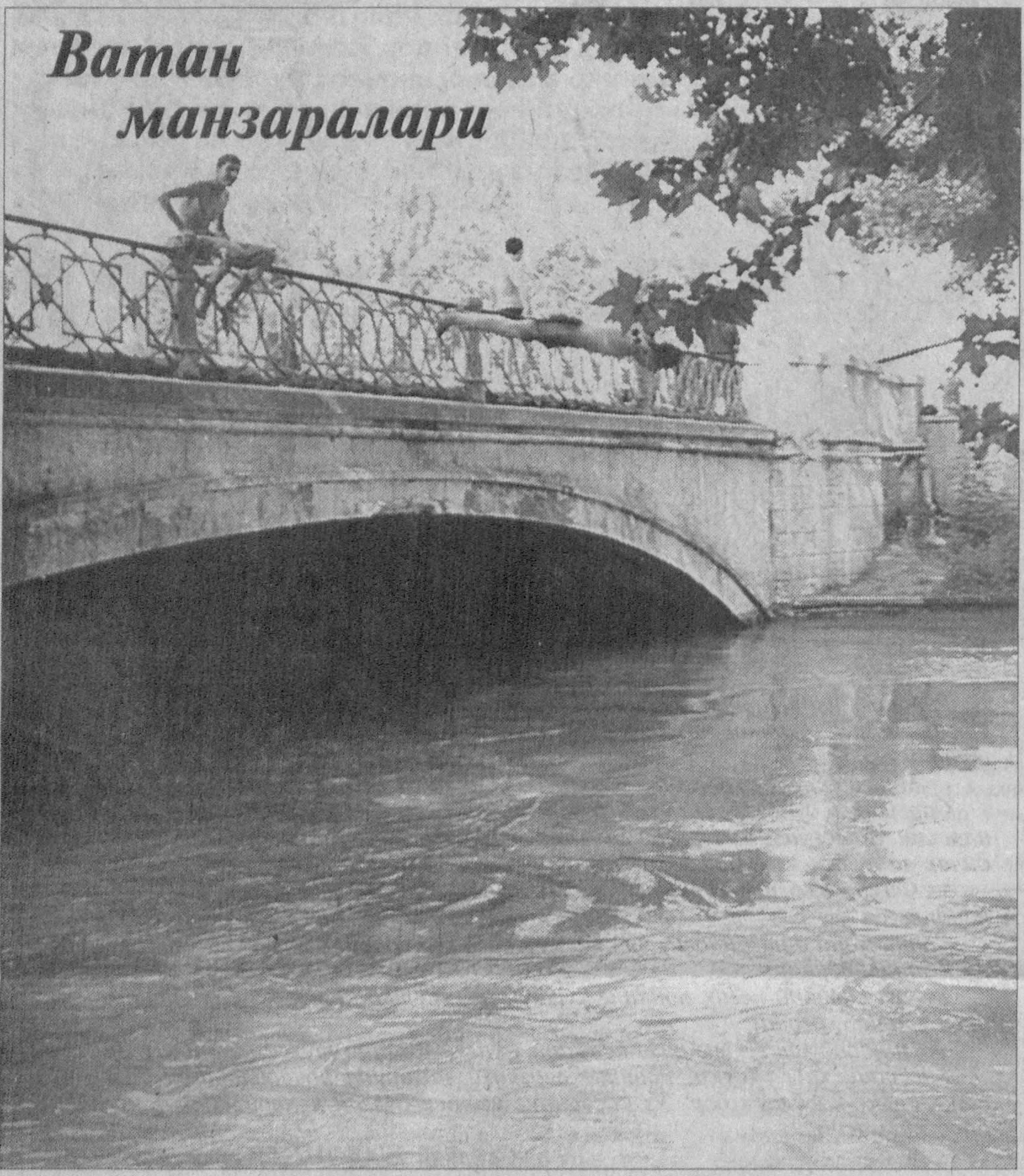

Ёзнинг ҳароратли нафаси келиб қолди. Болабақра анҳору ариқ ёқасидан нари кетмайди. Муздек сув жонга роҳат бағишлайди. Мазза!..

Ҳайр, мактабим!

Дилларни орзиқтирувчи сўнгги қўнғироқ... Ҳаяжонли дақиқалар...

Кечагина мактаб остонасига қадам қўйган ўғил-қизлар бугун катта ҳаёт бўсағасида турибди. Ўн бир йил шу мактабда билим сирларини ўрганиб, оламни таний бошлаган ёшлар қадрдон мактаб, жонажон устозлар, ардоқли синфдошлар билан хайрлашиш арафасида.

Хайр, демоқ осонми? Бунда ҳамма нарса қадрдон ахир. Бугун кўнглингизга тинчлик бермаётган ўйлар, эртанги кунга бўлган ёруғ ишонч, орзулар... ҳамма-ҳаммаси бир бўлиб сизни ҳаяжонга солаверади. Қўнғироқнинг жарангидан ҳушёр тортасиз. Устозлар сизга ишонч билдириб, мустақил ҳаётга йўлланма беришади, оқ йўл тилашади.

Оқ йўл сизга, азиз битирувчилар!

Шунча йиллар давомида шўхликларингиздан қувонган қадрдон гўша, сирли шивир-шивирларингизга гувоҳ бўлган хоналар ҳам хомуш тортгандек гўё.

Ҳаёт ҳақидаги тасаввурларингиз ортади. Энди ўзингизни кўп нарсага тайёрдек сеза бошлайсиз. Хаёл йўргагидаги ҳаёт тикланиб келмоқда энди. Сизни нималар кутаётганини билмайсиз. Тақдир қандай тухфалар ҳозирлаб қўйибди экан сиз учун?

Қалблардаги титроқ орзулар сурурига ҳамоҳанг. Бахтли келажакни ваъда этиб жаранглаётир бу қўнғироқ. Самимий тилаклар айтилиб, севинч ёшлари тўкилмоқда. Бир вақтлар меҳр тўла бағрини очиб, ўқишни, ёзишни ўргатган устозларга таъзим ила ташаккурларини тўлиб-тошиб айтмоқ истайди кўнгил.

Қўнғироқнинг сўнгги садолари бонг урди, кўнгилларга титроқ тушди яна. Мактаб ҳовлиси узра чарх уриб учаётган қалдирғочлар ҳам битирувчиларга оқ йўл, ойдин келажак тилаётгандек.

Ёруғ истакларингизнинг барчасига рўёб тилаймиз!

Ўлмасбек ХЎЖАЕВ

ЕВРОПАДА ЯНГИ ДАВЛАТ ПАЙДО БЎЛДИ

Эндиликда Европа харитасида яна бир янги давлат пайдо бўлди — Черногория аҳолиси якшанба куни бўлиб ўтган референдумда Сербиядан ажралиб чиқишга овоз беришди.

Черногория сайлов комиссияси референдумда мустақиллик учун курашган блокнинг ғалаба қозонганини тасдиқлади. Сайлов комиссияси раҳбари берган маълумотларга қараганда, Черногориянинг ажралиб чиқиши учун курашган бош вазир Мило Жуканович блоки умумий сайловчиларнинг 56,3 фоиз, Социал–халқ партияси етакчиси Предгор Булатович бош бўлган ҳозирги Сербия–Черногория давлатчилигини сақлаб қолиш тарафдорлари эса 43,2 фоиз овоз тўплашга муваффақ бўлишган.

Европа Иттифоқи томонидан берилган тавсияларга кўра, референдумда қўйилган «Сиз Черногориянинг мустақил давлат ва халқаро ҳуқуқнинг субъектига айланишини хоҳлайсизми?» саволига сайловчиларнинг 55 фоизи «ҳа» жавобини берса, маъқулланган деб ҳисобланади.

Пойтахт Подгорице шаҳрида бўлиб ўтган матбуот анжуманида Черногорияда референдум ўтказиш бўйича республика комиссияси раиси Франтишек Липканинг айтишича, баъзи сайлов участкаларидан маълумотлар келиб тушмаган. «Аммо улар референдум натижаларига сезиларли таъсир ўтказмайди», — деди Ф.Липка.

Референдумда сайлаш ҳуқуқига эга фуқароларнинг 86,3 фоизи иштирок этган.

Бош вазир Мило Жуканович эришилган ғалаба хусусида гапирар экан: «Ака–укалар ҳам ҳар қайсиси ўз уйида яшагани маъқул», — деган фикр билдириб ўтган. Бироқ мутахассислар бу «ажралиш» эндиликда Черногориянинг майда алоҳида бўлакларга бўлиниб кетиш хавфини юзага келтириши мумкин, дея башорат қилишмоқда.

Айтиб ўтиш керакки, Сербия ва Черногория иттифоқи фақат қоғоздагина мавжуд эди. Икки давлат ҳам турли валюта, божхона тўловлари, махсус хизматларга эга ва улар ўртасида чегара чизиғи ҳам мавжуд бўлган. Шу жиҳатдан олиб қараганда, Черногория мустақиллигини расмий равишда тасдиқлади.

ИСРОИЛ ФАЛАСТИН ХАЛҚИГА ЁРДАМ БЕРИШГА ТАЙЁР

Исроил Фаластин миллий мухторияти раҳбари Маҳмуд Аббос билан музокаралар олиб боришга тайёр эканини билдирди. Исроил тарафи «Йўл харитаси» халқаро режасини ҳали актуал деб ҳисобламоқда.

Бу ҳақда Исроил ташқи ишлар вазири, бош вазирнинг биринчи ўринбосари Ципи Ливни маълум қилган. Вазир Мисрнинг Шарм аш–Шайх шаҳрида Давос иқтисодий форумининг Яқин Шарқ сессияси доирасида Маҳмуд Аббос билан музокаралар олиб борди. Унда Маҳмуд Аббоснинг Исроил бош вазири Эхуд Олмерт билан учрашуви масаласи муҳокама қилинди.

Учрашувда, шу билан биргаликда, Исроил томони «Хамас» ҳукумати халқаро ҳамжамият томонидан тан олинмаслиги зарурлигини таъкидлади. «Бу ташкилот террористик ташкилот, — деди Ц.Ливни. — Бироқ биз Фаластин халқига ёрдам беришни истаймиз, жазолашни эмас».

Жумладан, Исроилда Фаластинга тиббий асбоб–ускуналар ва дори–дармон сотиб олиш, шифокорларга маош тўлаш учун 11 миллион доллар ажратиш ҳақида қарор қабул қилинди, дейилади хориж матбуоти саҳифаларида.

Бироқ шу йилнинг февралида Исроил солиқ ва божхона тўловлари тўпланадиган Фаластин мухторияти ҳисоб рақамларини (ҳар ойда 55 миллион долларни ташкил этади) музлатиб қўйганди.

Маҳаллий газеталар тарқатган хабарларда айтилишича, ҳозир «Хамас» ҳукуматини четлаб ўтган ҳолда фаластинликларга ёрдам бериш йўллари қидирилмоқда. Исроил ҳукумати «Хамас» ташкилоти ва у тузган ҳукумат билан Исроил давлати мавжудлигини тан олиб, террордан воз кечмагунча, алоқа қилишдан бош тортган.

«ЭРОН ҲЕЧ ҚАЧОН УРАННИ БОЙИТИШ ЛОЙИҲАСИДАН ВОЗ КЕЧМАЙДИ»

Бу ҳақда Эрон ташқи ишлар вазирлиги вакили Ҳамид Ризо Асефи маълум қилган. «Республика танлаган йўлидан воз кечмайди», — қўшиб қўйган ТИВ вакили.

Эрон ядро дастури атрофидаги келишмовчиликларни ҳал этиш масаласида Европа Иттифоқидан таклифлар кутмоқда. Эрон бу таклифларда унинг тинчлик йўлида атом энергетикасини яратишга бўлган ҳуқуқи инобатга олинишига умид билдирган.

«Нима бўлган тақдирда ҳам европаликлар ўз лойиҳасини Эронга тақдим этганидан сўнггина биз ўз фикримизни айтамиз», — тушунтириш бериб ўтди Ҳамид Ризо Асефи.

Хориж оммавий ахборот воситаларида Европа Иттифоқининг таклифларига «енгил сувда реактор қуришга ёрдам бериш» банди ҳам киритилган, дея хабар берилмоқда. Бундан ташқари, «евроучлик» АҚШдан Эронга фуқаролик самолётларини сотиш масаласини ўрганиб чиқишни сўраган.

БАСАЕВ ТЎДАСИ АЪЗОСИ 12 ЙИЛГА ОЗОДЛИКДАН МАҲРУМ ЭТИЛДИ

1995 йил Будёновск шаҳрига ҳужум қилган Басаев тўдаси аъзоси Нур–Муҳаммад Хатуев Ставропол ўлка суди томонидан 12 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосига ҳукм қилинди.

Хориж матбуотида ёзилишича, айблов тарафи судланувчига нисбатан 14 йиллик озодликдан маҳрум қилиш жазосини сўраган, ҳимоя тарафи эса уни оқлашни талаб қилган.

Н.Хатуевга Россия Федерацияси Жиноят кодексининг 209 (бандитизм), 205 (терроризм), 126 (одамларни ўғирлаш), 222 (қурол–яроғларни ноқонуний равишда олиб юриш) моддалари бўйича айб эълон қилинган.

Бир неча йилдан бери федерал қидирувда бўлган Нур–Муҳаммад Хатуев 2005 йил май ойида Минскда қўлга олинган ва Россияга экстрадиция қилинган эди. Тергов жараёнида у қўйилган айбларга иқрорлик билдирган, аммо РФ Конституциясининг 51-моддасига кўра, судда кўрсатма беришдан бош тортган.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

Айтилмаган ҲАҚИҚАТ

Бу воқеа ўтган асрнинг 30 йилларида бўлган эди. Бироқ у айтилмади, сир сақланди. Тилсим билан юзма-юз учрашган кеманинг борт журналида ёзилганича 70 йил архивда ётди...

Советларнинг «Мария» номли кемаси Тинч океани орқали Жанубий Американинг бир штатида хуфия юк таширди. Кунлардан бир куни қуёш ботган пайтда вахтада турган матрос сувда бир нарсанинг қалқиб-қалқиб кўринаётгани ҳақида маълум қилади. «Мария» кемасининг командаси палубага чиқиб, синчиклаб қарашса, чиндан ҳам сув ости кемасига ўхшаш нарса кўришади.

Капитан беш матросни уммонга тушириб, сафарни давом эттиришга халақит берган бу жумбоқнинг нима эканини билишга мажбур бўлади. Матросларнинг ўша нарса ичига тушганини «Мария» кемасининг командири кўриб туради. Матрослар ичкарига тушиши билан чўкиб-чиқиб турган аппарат ишга тушиб кетади. «Мария»дагилар кўзларини очиб-юмгунча уммон юзидаги аппарат бир зумда ғойиб бўлади.

«Мария» кемаси кўз олдиларида йўқ бўлган беш матросни нари-бери излаб, атрофда ҳеч нарса кўринмагандан кейин йўлларини давом эттиришга мажбур бўлишади. Қайтишларида ўша йўналиш билан юришади. Ўтган сафарги воқеа бўлган ерга яқин қолганда, уммон юзида нимадан ишлангани номаълум, ялтироқ аппарат ва унинг устида ўзларининг уч матросларини кўришади. Қолган иккиси йўқ эди. Матрослардан бири кемани кўриб, олға қадам қўяётганида сувга қулаб, уммонга чўкиб кетади. Тирик қолган икки матроснинг айтишларича, улар номаълум аппаратга кирганда, кийим кийганларга дуч келишади. Уларни одамникига ўхшаш оёқ-қўллари бўлмаса, одамга ўхшатиб бўлмасди. Бармоқларининг ораси кўршапалак қанотига ўхшаш юпқа тери. Улар товуш чиқармасдан имо билан энди уларга хизмат қилишлари кераклигини тушунтиришади. Розилик берган икки денгизчини бошқа хонага, ўзга учтасини бошқасига олиб кетишади.

«Мария» капитани Ленинградга келгандан кейин кўрган-билганлари ҳақида министрликка рапорт беради. Капитан билан икки денгизчи текширишлардан ўтказилади. Узоқ оворагарчиликлардан кейин икки денгизчининг бири «кўрмадим», «билмадим», деб айтганларини рад этади. Айтганидан қайтмаган иккинчи денгизчини жиннихонага ётқизишади. Бу ҳақда ҳеч кимга оғиз очмасликка қасамёд қилган капитандан тилхат олиб, бўшатиб юборишади. «Мария» кемасининг борт журналида батафсил ёзилган ўша жумбоқли воқеанинг тафсилоти шундан иборат.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ тайёрлади

КАШФИЁТЧИНИНГ ҚИСМАТИ

XIX аср. Германиялик Паул Шулц исмли қассоб иш қидириб, Америкага бориб қолади. У узоқ вақт ўзига лойиқ иш тополмай, хуноб бўлиб юрганда, газетадаги бир эълонга кўзи тушади: «Чикаго шаҳридаги катта кушхонада бўш ўринга ишчилар қабул қилинади».

У кушхонага ишга киради. Кушхонада сўйилаётган минглаб ҳайвонларнинг узун-узун ичакларидан мусиқа асбобларига тор ясалиб, қолганлари ҳандаққа ташланар ёки итларга берилар эди. Паул ҳар куни бир қулочча аччиқ ичак олиб кетар ва кўримсизгина ижара кулбасида қовуриб еб, тирикчилик қилиб юради. Бир куни аччиқ ичакка қийма солиб, хасип тайёрлайди. Кейинроқ қиймага янчилган пиёз, саримсоқ, қалампирмунчоқ, лавр япроғи қайнатмаларидан қўшиб, тажрибасини давом эттиради. У ўзи ижод қилган хасипни «сосиска» деб атайди. Паул сосискаларни мол, қўй ва чўчқа гўштларидан тайёрлаб кўради. Энг яхши сосиска чўчқа боласининг гўштидан тайёрланган бўлиб, «сутли сосиска» атамасини олади. Негаки у эмизикли чўчқа боласининг гўштидан қилинган, унга асло сут қўшилган эмас.

Шундай қилиб, қаҳрамонимиз сосисканинг энг хушхўр ва антиқа хилини кашф қилади. Саримсоқ ва турли зираворлар билан бойитилган қиймани аччиқ ичакка солиб, калта-калта боғлаб буғда пиширади. У ўз ихтиросига она шаҳри Франкфурт номини ҳам беради. Аммо содда қассоб пазандачилик соҳасидаги кашфиётини сир тутиши зарурлигини англамайди. Паул кўринганга хушхўр колбасачалар тайёрлаш технологиясини айтиб бераверади. Ҳатто пишириб кўрсатишдан ҳам тоймайди. Оқибатда, рақобат бу камбағалнинг бошига бало бўлади.

Сосиска тайёрлаш технологиясига патентни бошқа корчалонлар олиб, бойиб кетадилар. Чикаго, Сан-Франциско, Вашингтон, Нью-Йорк ва бошқа шаҳарларда кўплаб сосиска марказлари пайдо бўлади. Фалакнинг гардиши билан Паул Шулцни кушхонадан ҳайдаб юборишади. Қариган чоғида бор-йўғидан ажраган бу ғариб бирорта сосискахонага ишга киришга умид боғлар эди. Лекин унинг бу умиди амалга ошмайди. Очликдан силласи қуриган кашфиётчи сосискахоналардан бирининг остонасида жон беради.

Дилсора МИРЗААҲМЕДОВА тайёрлади

Муассис: «Миллий тикланиш» демократик партияси

MILLIY TIKLANISH — Миллий тикланиш — миллат келажаги

Таҳрир ҳайъати

ТЕЛЕФОНЛАР:
Қабулхона — 133-67-51
Бўлимлар — 136-58-80
136-56-29
Реклама ва эълонлар бўлими — 136-58-73

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.
Саҳифаловчи: Шерзод ХАЙИТМУРОДОВ
Босишга топшириш вақти 20.00
Нашр кўрсаткичи — 158

Газета 014-рақам билан рўйхатдан ўтган.
Буюртма: Г — 723.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Адади 2108
Сотувда эркин нархда

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Манзил: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топширилди 20.00